

N:o 4.

Af Herr Odelberg: Angående ändring af 5:te mom. i 58 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862, sådant det lyder i Kongl. kungörelsen den 15 September 1865.

Sedan Kongl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 i vissa dess §§ blifvit ändrad genom Kongl. kungörelsen den 15 September 1863, har 5:te mom. af 58 § i nämnda Kongl. förordning erhållit följande lydelse:

»För sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, påföres fyrktal efter det belopp, som, derest bevillning för densamma enligt Art. II i bevillningsstadgan utgå skulle, på grund af taxeringsvärdet mot sådan bevillning svarar; hvaremot inkomst af arrende för sådan fastighet ej skall i fyrktal sättas.»

Ordalydelsen i detta moment har, åtminstone inom det län som jag representerar, och troligen äfven på många andra ställen i riket, alstrat tvister emellan, å ena sidan, innehafvare af sådana fastigheter, hvilka enligt bevillningsförordningens stadgande äro befriade från erläggande af bevillningsafgift, samt, å den andra, de kommuner, inom hvilka dylika fastigheter äro belägna. Kommunalstyrelserna hafva nemligen ofta påfört fyrktal och debiterat för kommunalutskylder, men fastighetsinnehafvarne hafva å sin sida, då fastigheten ej direkt kunnat hänföras till jordbruksfastighet, klagat öfver en sådan åtgärd och med stöd af lagens bokstaf blifvit befriade. Jernvägsstyrelsen har i synnerhet varit den fastighetsinnehafvare som legat i delo med de kommuner, genom hvilka jernvägarne framgå och hvarest bangårdar och banvaktarestugor äro belägna. Att denna styrelse haft den juridiska rätten på sin sida vill jag hvarken medgifva eller bestrida, men ovedersägligt är, att billigheten talar för kommunernas åtgärd att påföra kommunalutskylder. Om man gör sig redo för de ändamål, hvarföre dessa utskylder, som nu falla rätt tungt på befolkningen i de flesta kommuner i vårt land, utgå, så finner man att dermed hufvudsakligen skola betäckas utgifterna till

fattigvård och till upprätthållande af folkskolor, hvaraf fördelarne komma alla kommunens innevånare till godo, antingen de äro mantalsskrifna på en jordbruksfastighet eller på något ställe inom kommunen, som icke kan till dylik fastighet hänföras.

Då så är förhållandet och då man tillika kan antaga, att en fastighet, den må vara hänförlig till jordbruks- eller annan fastighet, vanligen har en befolkning, stor eller liten i proportion till fastighetens taxeringsvärde, så tyckas skäl saknas, hvarföre den ena fastigheten skall befrias från en beskattning, hvaraf dess befolkning nju-ter fördelar, då deremot en annan fastighet måste deruti deltaga; att t. ex. af kungsgårdar och kungsladugårdar skall utbetalas kommunalskatt, men icke af bangårdar och banvaktarestugor, då befolkningen på de senare har lika rätt som den på de förra till åtnjutande af såväl fattigvård som skolundervisning.

Skälet, hvarföre Rikets Ständer uti sin underdåniga skrifvelse den 9 September 1863 med begäran om ändring i vissa §§ af Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet begagnat uttrycket jordbruksfastighet och dermed tyckas hafva afsett, att endast denna klass bland fastigheter som icke erlägga bevillning borde deltaga i kommunens utgifter, är mig obekant, men troligt är, att något förbiseende föranledt denna ordställning, att man ej betänkt att i framtiden många andra då ännu icke befintliga fastigheter kunde tillkomma med en befolkning, som kunde uppgå till lika stort antal som befolkningen på de från bevillning befriade jordbruksfastigheterna. Orsaken må emellertid hafva varit hvilken som helst, det vissa är, att stadgandet, på sätt det blifvit tolkadt, under nuvarande förhållanden är obilligt och bör ändras:

Mitt ödmjuka förslag är derföre:

att Riksdagen för sin del må besluta, att mom. 5 i 58 § af Kongl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse på landet, den 21 Mars 1862, sådant det lyder i Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 15 September 1863, på sådant sätt förändras, att det deri förekommande ordet *jordbruksfastighet* utbytes mot ordet *fastighet*.

Stockholm den 24 Januari 1872.

Axel Odelberg.